

RUOTSI, PITKÄ OPPIMÄÄRÄ, kuullunymmärtämiskoe 7.9.2015

Nämä täydet pisteet antavan vastauksen sisällöt eivät sido ylioppilastutkintolautakunnan arvostelua. Lopullisesta arvostelusta päättää tutkintoaineen sensorikunta.

Täydet pisteet antava vastaus sisältää:

- a) – niskan ja hartioiden hierontaa
– vilkastuttaa/parantaa verenkiertoa
- b) – oltava kiusaamisen vastainen ohjelma
– (laaja) ystäväverkosto
- c) – tarvitaan tehosterokotus
– ottaa yhteys paikalliseen terveysasemaan
- d) – silmään on tullut vaurio
– valo taittuu väärin/epätasaisesti
- e) – polvi nyrjähti / polveen sattui / loukkasi polvensa
– polvi on turvonnut / polvessa voi olla vakavampi vaurio

a)

Radioedaktören: I dag har vi radiodoktorn på plats. Åhörarna har möjlighet att ringa in frågor som har med mediciner, hälsa och sjukdomar att göra. Nu har vi första frågeställaren på tråden. Hallå, hallå, hur mår du?

Lina: Hej, jag heter Lina, är 15 år och undrar vad jag kan göra för att bli av med min huvudvärk, som jag har varje vecka. Jag har gjort allt jag kan för att bota den, och jag vill inte ta mediciner.

Läkaren: Pröva på massage av nacken och axlarna. Slappna av under massagen så att de tilltäppta blodådrorna öppnar sig och sätter fart på blodcirkulationen. De är många som har blivit hjälpta på det här sättet.

b)

Bertil: Jag heter Bertil, är fjorton år och blir mobbad i skolan på grund av att jag är för mager och tystlåten. Vad ska jag göra?

Läkaren: Mobbning ska inte accepteras. Ingen ska behöva bli eller känna sig mobbad. Skolan ska ha ett åtgärdsprogram mot mobbning och då betyder det att reglerna är på din sida. Det är också bra med ett stort nätverk av vänner som stödjer dig så att du kommer över mobbningen.

c)

Sandra: Det är Sandra här, hej. Jag ska åka till Bali i Indonesien men stannar före det i Sydamerika två månader. Vilka vaccin ska jag ta och var kan jag ta dem?

Läkaren: Det är bäst att kontrollera vilka vaccineringskräv som krävs och vilka du har fått. Japansk encefalit kräver en uppföljande vaccinering 28 dagar efter den första. Eftersom du inte kan få det andra vaccinet mot japansk encefalit medan du är i Finland, ska du besöka en lokal läkarstation under din resa som kan ge dig vaccinet.

d)

Eva: Jag heter Eva, hej. Vad innebär det när läkaren säger att jag har brytningsfel?

Läkaren: Brytningsfel eller astigmatism kan uppkomma efter skador på ögat. Vanligast är att det har skett en rubbning medan ögat har växt till. Det gör att ljuset bryts oregelbundet på näthinnan och inte träffar en enda punkt, som det normalt gör.

e)

Mårten: Jag heter Mårten och är från Ekenäs. Det är två veckor sedan jag vred knäet på en handbollsträning så att det gjorde väldigt ont. Det är fortfarande svullet.

Läkaren: Knäet är mycket tåligt för stötar och slag, men däremot mer känsligt för vridningar. Om man skadar knäet och får en svullnad i det, tyder det på en kraftigare skada än om knäet inte svullnar. Då är det bra att uppsöka läkare.